

Liburuak

KRITIKA

Galerna.
Iratxe Esnaola.
Elkar.
91 orrialde. 11 euro.

Helduen literatura
Gema Lasarte

Maitasun galerna

EGUN BATEZ, abuztuaren azken egunez, oporrak amaitzen diren eta berriro ere lanera bueltatzeko eguna heltzen den mugako egunean kokatu du bere lehen eleberria Esnaolak. Denbora mugakidea bada, espazioa ere halaxe da eleberri motz honetan, izan ere, espazio hertsian eta txikian garatzen baita eleberria: hotel bateko gelan maleta artean, ez leku batean, non hiriak ere izenik ez duen, SS. Kostaldeko hiri txikian. Gela horretan, batez ere, bi emakume kokatzen dira, bat leihotik kanpora itsasoari begira, bizitzari so eta bestea, atari begira ateratzeko edo sartzeko prest.

Itsasoak, leihoak, maletak eta atea eszenifikatzen dute Esnaolaren istorioa. Nora leiho ondoan, itsasoari begira dago; hoteleko zuzendariaren alaba, berriz, atearen ondoan, Sebastianen (Noraren senarra) zain, ihes egiteko prest. Bata bizitzari, heriotzari begira dago harremanen ezintasunean sinetsia. Senarra ustez maite du, baina senarra umezalea da, umeak maite ditu. Nora ederra da eta erakargarritasun sexual horretaz baliatzen da gauero gizon diferente batekin oheratzeko. Maitasun zurrumbilo horretan hoteleko zuzendaria itsuki maitemindu zaio eta harekin betirako geratzeko eskatzen dio. Harreman hauen guztien metafora eleberriari tentsio narratiboa ematen dion galerna da. Eta Norak leihotik begira dena ikusten du, galernaren etorrera, sentimenduen gezurra eta lehertzea.

Hoteleko zuzendariaren alaba nerabea, Lolita gisara aurkezten zaigu, ate ondoan, ezkontuta dagoen Sebastianekin ihes egiteko zain, eta sekulan bizi ez dituen bekatzeko harremanak izateko prest, baina eleberriaren bukaeran aitaren maitasun ezera makurtzen du bere diskurtso guztia. Bi emakumeek gidatzen dute sentimenduen baratze nahasia: botere rola, generoa, fideltasun eza, ezkutuko edo zilegi ez diren harremanak ardatz tematiko dituztelarik. Eta eurekin dituzte existitzen ez diren senarrak, existitzen ez diren aitak eta emakumeen elkarren arteko betiko lehia.

Galernaren zain, leku ezin hertsia goan, harreman sargoritsuen artean bi emakumeek elkarrekin hitz egiten dute ordea. Eta hortxe legoke eleberriaren inflexio gunea; horrek ematen dio bukaera eleberriari, maitasun erromantikotik atera eta familia tradizionala erabat kuestionatuz. Norak senarraekin konpartitu behar zuen trenerako biletea hausten du eta bakarrik doa. Zuzendariaren alabak maletak desegiten ditu eta inoiz eduki ez duen aitarekin geratzeko lehenesten du.

Gustura irakurtzen den nobela da Esnaolarena, baina nire irudirako elementu gehitxo daude hain motz tratatu ahal izateko. Izan ere, berekin dituen elementu eta gai interesgarriak gehixeago garatzeak ez ziokeen batere kalterik egingo maitasun galerna honi. ■

Lertxundiren obra hibridoa

Ez da berria liburua, baina ezin aipatu gabe utzi: 2009 urtearen hondarrean eman zuen argitara Anjel Lertxundik *Eskarmentuaren paperak* baina oraindik orriotara ekarri gabea genuen. "Saiakera" hitza irakurri dugu liburuaren azalean, baina zilegi zaigu esatea harago doala Lertxundiren ahalegina liburu honetan. 40 urteko ofizioari erreposoa eman

dio testu laburren, hausnarketan eta oroitzapenen bidez. Autobiografia? Dietarioa? Oroitzapen liburua? Denak batera akaso? Liburu hibridoa da Lertxundiren azkena. Bere buruaz ari da idazlea, baina helburua ez da bere burua. Urte hauetan guztietan bidaide izan duen irakurleari mintzo zaio. ■

Eskarmentuaren paperak.
Anjel Lertxundi.
Alberdania.
289 orr. 18 euro.

'Idatz & Mintz' en zenbaki berria

Labayru ikastegiak argitaratzen duen *Idatz & Mintz* aldizkariak 49. zenbakia publikatu du. Ohiko moduan artikuluak ugari eta gaiak askotarikoak: Adolfo Arejitak Gabriel Manterola abade kazetariari buruz idatzi du; Iratxe Ormatzak eta Amaia Iturbidek ipuin bana paratu dute; Joseba Aurkenere-nak Axularren hobia ekarri du gogora; Karmelo Etxenagusia ere gogoan izan dute haren lagunek; Jabier Kalzakortak Añibarroren erretra bilduma bat plazaratu du; Miren Ibarluzeak berriz, Bizkaiko koplak batzuk; Iñaki Sarriugartek 1935eko Bertsolari Txapelketa Nagusia izan du gomutan, eta bertan bizkaitarrek egindako lana; bukatzeko, Sebastian Gartzia Trujillok poesia sinbolistaz jardun du. ■

Idatz & Mintz 49.
Batzuen artean.
Labayru.
85 orrialde.
5,90 euro.